

Havindustritilsynet
Postboks 599
4003 STAVANGER

Att: Hilda Kjeldstad

Oslo, 26.02.2024
Vår ref. 23/2680-10
646.0/IRAN/anol
Deres ref. 2023/1318/HK

Høring - Regelverk for sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs

LO Norge viser til høringsbrev av 1. desember 2023 om ovennevnte.

LO støtter mye av Havindustritilsynets utkast til forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs med noen få, men vesentlige unntak. Arbeid på havvindinstallasjon innebærer stor risiko og krever særlig oppmerksomhet.

LO er også tilfreds med at det er Arbeidsmiljøloven som skal gjelde, med enkelte tilpasninger. Det er særdeles viktig for LO at sikkerheten settes øverst på prioriteringslisten også når det gjelder arbeidstid, som kan være en viktig HMS-faktor. Utkastet til forskriften i tidligere form er generelt blitt godt mottatt i arbeidstakerorganisasjonene. Spesielt var vi fornøyde med kapittel 3 som omhandler arbeidstid. Vi har tidligere uttrykt viktigheten av at det *ikke* måtte skje noen større endringer i kapittel 3 i tidligere forslag til forskrift. LO er derfor svært skuffet over at forslaget til forskrift har blitt endret i helt siste fase etter massivt påtrykk fra arbeidsgiversiden. Dette skjedde til tross for at bestemmelsen om arbeidstid hadde stått nærmest uendret i regelverksforum i lang tid. I tillegg var det bred enighet fra arbeidstakersiden og et krav fra LO om at forskriftsteksten ikke måtte endres. LO opplever at arbeidsgiversiden har blitt hørt og hensyntatt i for stor grad på bekostning av arbeidstakersiden spesielt når det gjelder kapittel 3 i Utkast til forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs.

Vi må ikke glemme at oljeeventyret også har vært en kamp om arbeidsrettigheter og det å komme trygt hjem etter hver arbeidsøkt. Havindustrien må ikke bli en søppelplass for dårlige arbeidsforhold. Det må være høye krav til sikkerhet, helse og kompetanse. HMS må bli vektet tyngst i vår nye og viktige industri som skal gi oss fremtidens arbeidsplasser. Solid arbeidsmiljø og sterk fagbevegelse henger sammen. Derfor er det viktig at lovverket bidrar til å fremme fagbevegelsens rolle.

1. Ansvarsbegrepet

Det er særdeles viktig at det er klart hvem som er øverste ansvarlige, og at man ikke kan komme i en situasjon der det hersker tvil om ansvar dersom det ikke er noen av de som etter utkastet til forskrift er øverste ansvarlig, men likevel ikke deltar i arbeidsoppdraget. LO oppfordrer derfor til at ordet "alle" bør brukes i § 1-4 Ansvar etter denne forskriften, i stedet for begrepet "andre som deltar". I tidligere utkast til forskriften var ordet "alle" brukt i veiledningen. Dette er fjernet uten at LO kan se noen god begrunnelse for det, og vi ber om at begrepet "alle" kommer inn i enten forskriften eller blir tatt inn i veiledningen igjen.

2. Forsvarlighetsbegrepet

LO finner ikke noen god grunn til at det i utkastet til forskrift opereres med et annet forsvarlighets begrep enn i Arbeidsmiljøloven. Arbeidsmiljøloven nøyer seg ikke bare med ordet "forsvarlig" som brukes i utkastet til aktuelle forskrift. "Fullt forsvarlig" er et godt innarbeidet begrep, slik som i Arbeidsmiljøloven. For å understreke viktigheten av arbeidsmiljø og sikkerhet og for å få et mer enhetlig lovverk, mener LO at begrepet "fullt forsvarlig" bør erstatte ordet "forsvarlig" i utkastet til forskriften.

3. Kapittel 3 Særregler etter arbeidsmiljøloven

Landsorganisasjonen i Norge

Torggata 12, N-0181 Oslo E-post: lo@lo.no www.lo.no Telefon: +47 23 06 10 00 Organisasjonsnummer: 971 074 337
Kontonr.: 9001 07 00182 Faktura på e-post: 971074337@autoinvoice.no Elektronisk faktura (EHF): 9908:971074337

a. § 3-2 Den alminnelige arbeidstid

LO krever primært at hele 3. ledd i ovennevnte bestemmelse fjernes. Grunnen til dette er at denne arbeidstidsordningen ikke anses forsvarlig. Fornybar energiproduksjon til havs er en ny næring der vi mangler forskning på hvordan innvirkning arbeidets art, arbeidstid, arbeidsforhold, vær og vind o.l. har på arbeidstaker. Det er grunn til å utvise varsomhet. I tillegg til dette kommer at det er sikre utsikter til hyppigere og mer intenst ekstremvær i fremtiden.

Arbeidet på havvindmøller innebærer at arbeidstakere blir utsatt for ekstremt krevende værforhold som sterk vind, høye bølger og kaldt klima. Dette kan føre til økt risiko for hypotermi, frostskafer og andre værrelaterte helseproblemer. Flere av installasjonene det må arbeides på har verken toalett, pauserom eller varmestue. Det kan være stor bevegelse i konstruksjonen under utførelse av arbeid i havvindnæringen.

Jo lengre arbeidsdager og arbeidsuker, jo mer vil arbeidstakerne være utsatt for fysiske og mentale belastninger i arbeidet. Arbeidstakere som arbeider med energiproduksjon til havs må ofte klatre opp og ned tårnene for vedlikeholdsoppgaver. Dette innebærer risiko for fallulykker og andre skader knyttet til høydearbeid. Det er forskningsmessig belegg og allmenn kjent at risikoen for ulykker eller feilhandlinger øker med lang arbeidstid. Konkret kan arbeidstid over 8 timer per dag gi en økt risiko for ulykker på rundt 50 prosent, og tilsvarende økt risiko for på rundt 100 prosent dersom arbeidsdagen er over 12 timer.

Det er også godt dokumentert at lange arbeidsøkter øker risikoen for helseplager og sykdommer, blant annet hjerte- og karsykdommer og diabetes.

Arbeidstid er en viktig HMS faktor og vil kunne ha spesielt stor innvirkning på forsvarligheten når arbeidsforholdene fra før er ekstraordinært krevende. Arbeidsforholdene på en havvindplattform vil kunne være så ekstreme at det vanskelig kan forestilles uten å ha forsøkt selv.

LO vil hevde at dersom forskriftens ordlyd om arbeidstid ikke endres tilbake til slik det opprinnelige forslaget var eller færre timer enn i de tidligere utkastene, innebærer dette en uforsvarlig rovdrift på arbeidstakerne, og er derfor heller ikke fullt forsvarlig eller akseptabel. Bli ordlyden stående slik den står i høringsforslaget kan det få fatale følger. LO advarer derfor mot dette.

LO kan ikke godta noe annet enn 36 timers gjennomsnittlig arbeidsuke i offshore. I tillegg kreves at alle arbeidstidsordninger og rotasjonsordninger må godkjennes av forbund med innstillingsrett ved arbeidstid som overstiger 10,5 timer i døgnet.

LO ønsker likevel å bemerke at den terminologien som er brukt i aktuelle bestemmelse i utkastet til forskrift er alt for upresis og gir rom for misbruk. I § 3-2, 3 ledd tales det om virksomheter som er bundet av "tariffavtale". Begrepet "tariffavtale" kan tolkes vidt og misbrukes ved at alle slags såkalte husavtaler kan falle inn under betegnelsen. På denne måten åpnes det for at hvem som helst kan operere på sokkelen når det gjelder arbeid med fornybar energi, bare det skjer på dagtid. Vi håper og tror at dette ikke er intensjonen og at begrepet "tariffavtale" skulle vært erstattet med "landsdekkende tariffavtale".

Videre påpekes at det også er benyttet begrepet "arbeidstakers tillitsvalgte" i utkast til samme bestemmelse. Dette begrepet er også alt for vidt og kan lett misbrukes i stor grad hvis ordlyden ikke endres. Som eksempel kan nevnes at lovpålagte verneombud utpekes som representanter for de ansatte og skriver under avtaler som tillitsvalgte, siden "tillitsvalgte" ikke har en klar definisjon. Slik bestemmelsen nå er utformet kan den tjene til å undergrave organisasjonsretten og trepartssamarbeidet, noe som igjen fører til et svakere HMS. LO ønsker å påpeke dette og advare mot at begrep som "tariffavtale" alene og "arbeidstakers tillitsvalgte" anvendes i regelverket. I stedet må begrepet "landsomfattende tariffavtale" og "fagforening med innstillingsrett" anvendes.

§ 3-3 Arbeidstid og oppholdsperioder

Utkastet til forskrift har blitt mer uklar og åpen for tolkning. Det er derfor, etter LOs syn nødvendig å oppklare dette i en klar veiledningstekst dersom man ikke kan definere klarere når arbeidstiden starter i selve forskriftsteksten. I tidligere utkast var arbeidstidens begynnelse definert som når vedkommende arbeidstaker ankom oppmøtested. LO foreslår at dette tas inn igjen for å bedre unngå tolkningsvanskeligheter.

c. Pauser

Egen bestemmelse om pauser fantes i tidligere utkast til forskrift § 3-7, men er fjernet i siste versjon. Det foreslås derfor at det blir presisert at arbeidstaker har krav på hvilepauser på minst en halv time dersom arbeidstiden er minst 8 timer i døgnet, og en time dersom arbeidstiden er tolv timer i døgnet. Videre at hvilepauser skal regnes som arbeidstid.

Kapittel 6 Tekniske krav

§ 6-7, 2 ledd Elektriske anlegg

LO bemerker at dersom denne bestemmelsen skal være i tråd med formålsparagrafen i forslaget § 1-1, må ordlyden i § 6-7, 2. ledd Elektriske anlegg, korrigeres ved at "fagmessig utformet" må byttes ut med begrepet "fagmessig utført".

Kapittel 7 Operasjonelle krav

a. § 7-3 Kompetanse

LO foreslår at § 7-3 Kompetanse i forslag til ny forskrift får et nytt tredje ledd der det spesifiseres hva som menes med kvalifisert personell samt et fjerde ledd der det pålegges visse sikkerhets innretninger slik at feilbetjening og ulykker kan unngås.

Videre bemerkes at til tross for at Havindustritilsynet har opplyst at de ønsker at forskriften skal legge til rette for målstyring, men ikke angi konkrete krav til hvordan målene skal oppnås, hevdes det på denne side at det i flere tilfeller fremstår nokså kunstig i og med at det ikke finnes andre måter visse mål vil kunne oppfylles. Slik er tilfelle for veiledningen til § 7-3, 4. og 5 ledd Kompetanse.

b. § 7-4 Trening og øvelser

Når det gjelder utkast til forskrift § 7-4 ønsker LO å påpeke at det er vesentlig for sikkerheten til de ansatte at kravet som gjelder i dag om at elektropersonell skal ha førstehjelpsopplæring i FSE og kunne dokumentere praktisk opplæring inkludert hjerte- og lungeredning videreføres i aktuelle forskrift ved at det tas inn et punkt om dette i veiledningen. Dette fordi dette vil være en type oppdrag der man må kunne bistå hverandre med kvalifisert førstehjelp inntil profesjonelle helsearbeidere kan bistå. Det kan ta lang tid fra en kritisk hendelse inntreffer til utenforstående helsearbeidere når frem, eller til den eller de forulykkede blir fraktet til den profesjonelle helsehjelpen.

Den ansvarlige skal sikre at det utføres nødvendig trening og nødvendige øvelser, slik at personellet til enhver tid er i stand til å håndtere operasjonelle forstyrrelser og fare- og ulykkesituasjoner på en effektiv måte.

NORSOK U-100N

Det vises flere steder i forskriften til NORSOK U-100N. LO bemerker at denne er utgått og det kreves derfor at denne oppdateres med en ny norsk versjon.

Felles arbeidsmiljøutvalg

LO påpeker viktigheten av et felles arbeidsmiljøutvalg der det er flere arbeidsgivere innen et område. I etableringen av en ny industri, med tilhørende HMS-standarder, i et utfordrende arbeidsmiljø skapt av naturkreftene, samt arbeidets art, er et felles arbeidsmiljøutvalg viktig arena for koordinering av mulige forbedringer og forståelse for ulike utfordringer. Det kreves at opprinnelig forslag om § 3-1 Felles

arbeidsmiljøutvalg må tas inn i sin helhet med tilhørende veiledningstekst. I foreliggende forslag nevnes arbeidsmiljøutvalg i forbindelse med unntaksbehandling. Dette er på ingen måte tilstrekkelig.

LO støtter etter dette store deler av forslaget til utkast til forskrift om sikkerhet og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs, men med følgende korrigeringer:

§ 1-4 Ansvar etter denne forskriften

Konsesjonæren og ~~andre som deltar~~ alle i virksomheten, er ansvarlig etter denne forskriften. Den ansvarlige skal sikre at krav som er gitt i sikkerhets- og arbeidsmiljølovgivningen, blir etterlevd.

§ 2-1 Forsvarlig virksomhet

Virksomheten skal være *fullt* forsvarlig både ut fra en enkeltvis og samlet vurdering av alle faktorer som har betydning for planlegging og gjennomføring av virksomhet som omfattes av denne forskriften. Det skal også tas hensyn til de enkelte virksomhetenes egenart, stedlige forhold og operasjonelle forutsetninger.

§ 3-2 Den alminnelige arbeidstid

Arbeidsmiljøloven § 10-4 første, andre, fjerde og femte ledd, § 10-5 og § 10-10 gjelder ikke på denne forskriftens virkeområde.

Den alminnelige arbeidstiden skal ikke overskride 12 timer i døgnet og 36 timer i uken i gjennomsnitt i løpet av en periode på høyst ett år.

Alle arbeidstidsordninger og rotasjonsordninger må godkjennes av forbund med innstillingsrett ved arbeidstid som overstiger 10,5 timer i døgnet.

~~Ved virksomheter som er bundet av tariffavtale, og der arbeidet utføres utelukkende på dagtid, kan arbeidsgiver og arbeidstakers tillitsvalgte skriftlig avtale at den alminnelige arbeidstiden ikke skal overskride 12 timer i døgnet og 38 timer i uken i gjennomsnitt i løpet av en periode på høyst ett år.~~

Pauser skal være på minst én time når den avtalte arbeidstiden overstiger ti timer i døgnet.

Subsidiert 3. ledd:

Ved virksomheter som er bundet av ~~tariffavtale~~ landsdekkende tariffavtale, og der arbeidet utføres utelukkende på dagtid, kan arbeidsgiver ~~og arbeidstakers tillitsvalgte~~ inngå skriftlig avtale med fagforening med innstillingsrett om at den alminnelige arbeidstiden ikke skal overskride 12 timer i døgnet og 38 timer i uken i gjennomsnitt i løpet av en periode på høyst ett år.

§ 3-3 Arbeidstid og oppholdsperioder

Arbeidstiden starter når arbeidstaker *ankommer oppmøtested. står til disposisjon for arbeidsgiveren i henhold til arbeidsplan.* Dette gjelder også under Opphold på transportmiddelet regnes også som arbeidstid.

§ 6-7, 2 ledd Elektriske anlegg

Anlegg og utstyr skal være robust og egnet for alle påregnelige påkjenninger. Anlegg skal være fagmessig *utført utført...*

§ 7-3, nytt 3. og 4. ledd Kompetanse

Foretak som utfører arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr, skal bare benytte kvalifisert personell. Med kvalifisert personell menes personer som oppfyller kravene i Forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr i §6 og §7 og som er faglig oppdatert.

Anlegg skal ha advarselskilt, merking og identifikasjon som skal være tydelig, lett synlig og med norsk tekst. Videre skal anlegg være innrettet slik at personell trygt og rasjonelt kan utføre sine arbeidsoppgaver tilknyttet drift og vedlikehold på alle steder i anlegget.

Veiledning:

For kompetanse hos personell på energianlegg, *bør skal* forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr §§ 6, 7, 8, 9 og 17 legges til grunn.

For kompetanse hos ansvarshavende for elektriske anlegg som nevnt i § 7-3, *bør skal* forskrift om elektroforetak og kvalifikasjonskrav for arbeid knyttet til elektriske anlegg og elektrisk utstyr § 7 og § 17 legges til grunn.

§ 7-4 Trening og øvelser

Veiledning:

Elektropersonell skal ha førstehjelpsopplæring i FSE og skal kunne dokumentere praktisk opplæring, herunder hjerte og lungeredning.

Se også krav til kompetanse i § 7-3.

NORSOK U-100N

Det vises flere steder i forskriften til NORSOK U-100N. LO bemerker at denne er utgått og det kreves derfor at denne oppdateres med en ny norsk versjon.

Felles arbeidsmiljøutvalg

Det foreslås at opprinnelig forslag om § 3-1 Felles arbeidsmiljøutvalg må tas inn i sin helhet med tilhørende veiledningstekst. I foreliggende forslag nevnes arbeidsmiljøutvalg i forbindelse med unntaksbehandling.

Dette er på ingen måte tilstrekkelig.

Med vennlig hilsen
LO Norge

Tone Faugli
(sign.)

Irja Anthi
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.